

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

IX. Quanti intersit Nouitios nouitiatus sui tempus bene impendere, inq[ue]
ei assuescere exercitia Religionis bene perfecteq[ue] obire.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40072

1. Iun. 21.

qui poteſt quod ipſi minime poſſumus. *Filii mei, hæc ſcribo vobis, vt non peccatis, ſed etſi quis peccauerit, aduocatum habemus apud Patrem Ieſum Chriſtum iuſtum.* Nemo proinde deſperet aut diffidat; ſi enim extoto corde ad Deum ſe conuertat, miſericordiam haud dubie conſequetur. Si enim Petrus Apoſtolus etiam poſtquam tandiu in Chriſti ſchola egit, & tantis ab eo fauoribus eſt cumulatus, tam grauiter cecidit, & poſt tam grauem lapſum, Domini inquam & Magiſtri ſui abnegationem, ad tam ſublimem & eminentem euectus eſt ſtatum, quis deſperet? An vero in ſæculo, ait Bernardus, magis peccaſti quam Sanctus Paulus? hic in Religione magis quam Sanctus Petrus? Hi tamen, quia commiſſorum eos pœnituit, & pœnitentiam egerunt, non modo veniam illorum ſunt conſecuti; verum etiam ad eminentem quãdam ſanctitatem & perfectionem euecti. Hoc tu imitare, & non modo ad priorem ſtatum, ſed etiam ad maximam perſurgere & redire poteris perfectionem.

CAPVT IX.

Quanti interſit Nouitios nouitiatuſ ſui tempus bene impendere, inque eo aſſueſcere exercitia Religionis bene perfecteque obire.

EX hæcenus dictis colligere poſſumus, quanti Nouitios referat tyrociniũ ſui tempus bene vtiliterque impendere, & eo durante conſueſcere Religionis exercitia bene & prout oportet exequi. Quod documentum iis omnibus etiam ſeruire poterit, qui iter virtutis iam ingredi incipiunt. Prima Magiſtri Nouitiorum in ſocietate noſtra Regula ſatis id nobis, breuibus licet verbis, declarat, quæ non nobis duntaxat, ſed omnibus in genere Reli-

Rodriguez exercit. pars 2.

gioſis dicuntur: Nouitiorum profectus rem eſt: magni momenti ſibi commiſſam intelligat. Cuius rei duæ rationes æque maxime ſubſtantiales aſſignantur, vt ſic ſuos magiſter talis oculos aperiat, & quanti ponderis ſibi ſit negotium concredutum intelligant. Prima eſt, quia ex prima Nouitiorum inſtitutione & educatione pendet maiori ex parte eorundem in poſterum profectus & prouectio. Altera, quia ab ea tota ſpes Societatis noſtræ in Domino, atque adeo bona Religionis omnis conſtitutio & ſolus dependet.

Vt vero particularius hæc rationes declararem, dico primo à prima illa inſtitutione & habitu, quem quis in nouitiatu ſuo contrahit totum eius in poſterum profectum aut defectum, communiter loquendo (vt ſuperiori capite declarauimus) dependere. Si enim quis tyrociniũ ſui tempore tepide & negligenter profectus ſui ſpiritualis negotium egerit, tepidus & negligens tota vita manebit; neque enim putandum maiori eum poſtea cum feruore & accuratione proceſſurum; quia non veriſimile ac credibile illam mutationem & meliorationem poſt ſecuturam, quin potius credendum eum nequaquam mutandum.

Vt vero melius hoc appareat, particularius hic ipſum Nouitium alloquemur, rationibus prolatis ipſum conuincendo. Adſit ergo: Iam tempore tyrociniũ tui multum tibi ſuppedit temporis, ad vni tuo in ſpiritu profectui ſerio attendendum, multa que tibi hic ſunt media, quæ ad hoc non paruo adiumento eſſe queant huic enim rei ſoli Superiores tui ſedulo inuigilant, atque hoc præcipuum eorum officium & partes ſunt. Iam multa aliorum habes exempla, alii rei, præterquam huic ſoli, non intendunt.

Nam non mediocriter ad profectum animat & incitat, habitare & conuerſari aſſiduo inter tales, qui de

K nul-

nulla realia laborant; adeo ut quamuis quis sit vecordissimus & pigerrimus, si modo ante oculos suos alios in spiritu videat proficere, necessario suo debeat veterno egredi. Iam cor habes ab omni occupatione liberum, & nullius rei tractatione implicatum, quin (ut apparet) virtutis appetens.

Nullam item occasionem habes, quæ te in hac re impediatur, quin imo multas, quæ ad hoc auxilio sint. Si ergo iam, quando ad hoc solum hic versaris, & alia res non sit cui intendas; non proficis, nec ullam tibi virtutem colligis, quid tum futurum, quando cor tuum oppignoratum negotiis, & in mille partes dissectum & distractum erit? Si modo in tanta à negotiis vacatione, in tantis commoditatibus, & alio quodammodo sumptus præstante, orationem & examina tua non bene peragis, additiones tuas negligis, & reliqua tua spiritualia exercitia segniter obis, quid erit quando sexcentis studiorum, & postea negotiorum, confessionum excipiendarum, & concionum habendarum curis distraheris? Si modo per tot exhortationes, colloquiaque spiritualia, per tot exempla, stimulos, & impulsus, non proficis, quid erit quando variæ ad non proficiendum occasiones & impedimenta ingruent, quæ te disturbent: Si modo, in ipso conversionis tuæ initio, quando nimirum ipsa rerum novitas maiorem in te deuotionem & feruorem debebat excitare, teporem præfers & torporem, quid erit postea, quando iam aures ad omnia quæ te mouere & adiuuare possent, occalluisse senties? Adhæc, si modo, quando passio non nisi primum pullulare incipit, & praua inclinatio nondum potens & violenta est, quod adhuc suo in principio & ortu sit, eidem, ob paruam quam in eo sentis difficultatem, resistere negligas, nec audeas; quomodo postea ei resistes, aut expugnabis, quando iam radicata profundius erit, &

magnas longo usu & consuetudine vires acquiserit, quam exuere tibi morte grauius videbitur?

Egregio id declarauit exemplo Beatus Dorotheus. Quidam de præscis illis eremi Patribus in agro quodam Cypressis omnigenis, quarum aliæ maiores, aliæ paruæ, aliæ mediocris longitudo erant, confito cum discipulis suis ambulabat: quorum vni mandauit ut harum Cypressorum vnâ euelleret, & ecce mox is vnâ facile, sed de minoribus, euulsi. Tum Abbas, Illam etiam (paulo maior, hæc erat) euelle: quam quidem alter euulsi, sed maiori contentione & labore, atque adeo ambabus manibus. Ad aliam vero quandam euellendam, socio opus habuit Alias etiam, ne omnes quidem simul iuncti, euellere potuerunt. Tum senex, Ita plane se habet res, fratres, in animi passionibus extirpandis, principio namque, quando nondum firmas radices egerunt, facili eæ negotio edomantur & euelluntur, & vel minimus, quem adhibueris, conatus ad hoc sufficit; at postquam ipsa consuetudine longe lateque radices iam emiserit & fibras, difficile tibi eas erit extirpare, magnis ad hoc opus erit conatibus, & ne sic quidem scio an eo poteris pertingere.

Hinc facile patebit, quam graui in errore & tentatione diaboli versetur is, qui suam profectum procrastinat, & postea se suas sperat passiones mortificaturum, & facile superaturum id, quod iam ob paruam ingruentem difficultatem aggredi ex inertia non audet. Si, quando minor est difficultas, eandem superare non audes, quomodo cum maior futura est, audebis. Si iam, quando passio tua adhuc lenunculus imbecillus est, metuas, & signa uescas, quid erit quando iam creuerit, & vasta eruentaque facta fuerit bellua? Quapropter id tibi persuadeas velim te, si iam initio intepueris & langueris, etiam postea tepidum & torpidum fore. Si modo bonus non fueris Nouitius, nec bonus disci-

discipulus non eris bonus veteranus, nec bonus magister. Si iam in obedientia & regularum obseruantia negligens fueris, postea multo etiam eris negligentior. Si iam in spiritualibus exercitiis torpidus & segnissimus fueris, eaque imperfecte ac velut frustillatum & & fragminatim obieris, tota etiam vita imperfectus & veteramentarius manebis. Videndum ergo ut bonam iam induas formam & plicam: illa namque tibi perpetua erit. In fermento apte beneque inferendo omnis sita pinſendi ars.

Peſſeol. discipula.

Vnde Sanctus Bonauentura, *Formam, quam primo quis recipit, vix deponit, & qui disciplinam in noua conuersationis initio negligit, ad eam postmodum difficile applicatur.* Valde aegre quis se in senio applicat rei, cui in adolescentia non assuevit. *Proverbium est, & quidem proverbium Spiritus sancti, ait Salomon, Adoleſcens iuxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea.* Vnde bene

Præ 22.6. De iuua. vita fugæ grad. 1.

Ioannes Climachus, Periculosum cum primis, & merito timendum quid esse docuit, si quis repide & languide viam Spiritus aſpiciatur: id enim certissimum futurae ruinae esse argumentum. Hac de causa permagni refert, aliquem à principio se virtuti & exercitiis spiritualibus bene perfecteque exequendis assuefacere. Quod ut omnes faciamus, hortatur nos Spiritus sanctus per Ieremiam, *Bonum est viro, cum portauerit iugum ab adolescentia sua: qualis enim tunc fuerit, talis etiam postea manebit, virtusque ei & bona opera sic facilia fient, sin minus, magnam in iis difficultatem sentiet. Qua enim in iuuentute tua non congregasti, quomodo in senectute tua inuenies?*

Timon. 3. 27.

Eccles. 1. 5.

Exprima hac ratione sequitur secunda: Si enim vniuersus Religiosi in posterum profectus à prima eius institutione & formatione pender, sequitur & vniuersum Religionis bonum ab ea dependere.

Religionem quippe non constituunt

nudi domorum aut temporum parietes, sed tota Religiosorum congregatio: & qui in nouitiatu versantur, sunt illi qui postea totam Religionem repraesentant. Hinc societati nostrae satis non fuit Collegiorum seminaria, in quibus nostri in litteris simul ac virtute proficiant instituere; verum etiam solius virtutis seminaria & scholas erexit, in quibus vni abnegationi & mortificationi proprie, & solum solidarum & verarum virtutum exercitio toti incumbere, ut potiori & maioris momenti fundamento, quam ipsa sunt litterae. Huic rei seruiunt domus probationis, quae, ut ait P.N. Franciscus de Borgia, nouitii sunt ceu Bethleem, quod interpretatur domus panis. In his namque panes bis cocti, & reliquus ille commeatus emitur, qui in nauigatione, & grauibus periculis, quae nos maneat, vsui futurus sit. Hic nostra Messis & Augustus est, hic tempus abundantiae, hic anni fertilitatis, quibus tibi in annos famis & sterilitatis de victu prospicere & providere debes, uti fecit Ioseph. Si hoc Aegyptii intellexissent, aduertissent, & cognouissent, non tam cito perfecto sua frumentum domo per venditionem eiecissent, quod deinde Ioseph congregabat, & in horrea regia recondebat. O si aduertes quanti interis, bene te prouisum, instructum & communitum domo probationis egredi; crediderim equidem non optatum te cito ex eadem demitti; sed non mediocriter, dum ex ea dimitteris, doliturum, dum nempe consideras quam parum virtute & mortificatione instructus inde emigres. Hinc P. N. Franciscus, eos qui quam primum nouitiatu egredi aut cupiunt, aut gestiunt, satis ait indicare parum se sapere & non intelligere quam necesse sit bene se instructos inde emigrare, & ostendere parum se de reliquo itinere sollicitos esse, cum tam parum current, quod improuisi & commeatu destituti inde egrediantur. Quam vero

Epist. ad Sec.

nos Beatus Pater noster putabat diuites & instructos de Nouitiatu egressuros ! ita enim id ipse in constitutionibus nostris supponit. Cum enim duos nouitiis probationis & experimentorum annos assignasset, ut in illis suo hi profectui ita studeant, nullos ut alios libros tractare, & nulli studio, præterquam vni illi, quod ad maiorem sui abnegationem, & ad magis in virtute & perfectione crescendo dirigit, vacare fas sit; supponit eos inde tam spirituales & feruidas, tam mortificationis & recollectionis amantes, tam erga orationem & res spirituales animantes egredi, ut frænis eos quibusdam compescendos putet. Vnde ipsos, dum iam ad Collegia emittuntur, serio monet ut primos illos feruores tempore studiorum nonnihil temperent ac moderentur, ne scilicet tam assidui in oratione sint, ne tantopere se mortificent. Præsupponit itaque Pater noster, Nouitios tanta cum luce & cognitione Dei, cum tanto mundi contemptu, tam pios & deuotos, tamque interius erga spiritualia affectos Probationis domo exire, ut hoc monito & cautela eos coercendos & refrenandos putaret. Tu itaque talis inde exire satage, ac tempus illud tam pretiosum bene impende, quia fortasse tota reliqua vita tua tale tibi ad in spiritu proficiendum, & diuitias spirituales comparandas & coaceruandas non obtinget.

Ne inutiliter illud tibi effluere sine, neque vnum eius punctum amitte. *Non defrauderis à die bono, & particula boni doni nonte prætereat.*

Cum multis nominibus ad Deo assidue gratias agendas obligati sint, quos ipse in tenera ætate ad Religionem vocat, tum vero eo quam maxime, quod hæc sit ad virtuti & disciplinæ Religiosæ se tradendum accommodatissima & facile flexilis. Nam ut arbusculam in principio, quando adhuc tenella est, facile flectere, quocumque ducere & curuare potes, ut ex

ea tandem insignis & proceræ arbor fiat: at, si eam libere crescere sinas, & ipsa postea in curuam, inflexam, & distortam arborem creuerit, ante eam frangas quam incurues qua forma etiam semper postea mansura est: ita per facile est quempiam in ætate tenera quamlibet ad virtutem flectere, bonoque applicare, qui si à teneris huic assuefecerit, ipsum postea facillimum sentiet, atque in eo semper deinde perdurabit & perseverabit. Si lana rudis adhuc & intexta tingatur, color, quem imbibit, nunquam deperit. Vnde Hieronymus, *Quis ad primænam albedinem reducet pannum coccineum, qui in lana tinctus sit?* Et alius ille:

Quo semel est imbuta recens, seruabit odorem Testa diu,

Hoc etiam nomine Regem Iosiam dilaudat Sancta Scriptura, quod à puero Deum sequi cœperit, *Cum adhuc puer esset, cœpit querere Deum patris sui Dauid.*

Humbertus vir sanctimonia illustris, & Fratrum Prædicatorum Magister Generalis, refert Religiosum quendam defunctum, post aliquot à morte suo dies, alteri Religioso familiari ante suo, illustrem & lumine cælesti refulgentem apparuisse, eique de cella euocato, ingentem hominum albis vestibus indutorum, & splendentium multitudinem ostendisse; qui quosdam in humeris cruces insignes habentes, supplicantium ritu ad cælum properabant: post paulo ostendisse illi & aliam processionem multo priorum luminosorem & pulchriorem, in qua quotquot procedebant, crucem suam pretiosam maxime & sublustrem manu gestabant, non vero humeris uti priores. Deinde & tertiam processionem in viso illi oblatam, duabus prioribus infinitis partibus etiam insigniorem; quas autem qui in eo agmine erant, habebant cruces, pulchritudine & decore aliorum priorum crucibus antecelle-

4. p. Constit. c.
4. §. 2.

Epist. ad
Rom. 16. 2.
Epist. 11.

Hieronim.
Epist.

2. Par. 11.

Mat. 1.
Luc. 6.

cellebant: & hæc ipsimet non in humeris, aut suis manibus gestabant, sed duces quosque habebat Angelum, à quo & conducebatur, & crux gestabatur, ipsi vero eum læti & hilares sequebantur. Visionem hanc miratus Religiosus, eam petiit à socio, qui hanc sibi spectandam obtulerat, sibi declarari. Is ergo quam primum eam declarans, primos, quos vi-

derat cruces in humeris gestantes, ait esse illos, qui in ætate prouecta Religionem erant ingressi: secundos vero qui eas manu gestabant, eos, qui in iuuentute eam iniere; postremos demum, qui tam læte agiliterque incedebant, eos, qui in ætate puerili vitam Religiosam auspiciati mundo valedixerant.

TRACTATUS TERTIVS

DE RECTITVDINE ET PVRI-

tate intentionis, quam nostris in operibus habere debemus.

CAPVT I.

Nostris in operibus vana gloria in primis fugienda.

Nihil in Constitutionibus & regulis nostris magis nobis commendatur, repetitur & inculcatur, quam vt rectam in omnibus nostris operibus intentionem habere satagamur. Hanc enim ob causam singulis prope paginis aut regulis verba illa. *Ad maiorem Dei gloriam*, vel hæc. *Maius Dei obsequium semper intendo* (quod idem est) repetuntur. Adeo scilicet B. P. N. hocce maioris gloriæ & honoris diuini desiderium, cordi suo profunde infixum habebat, & tam omnia sua ad hunc finem opera agere assuetus erat; hinc tam sæpe hoc ore scriptisque repetit, atque identidem iterauit. *Ex abundantia enim cordis os loquitur.* Hoc quippe semper eius veluti symbolum fuit, hoc omnium eius operum anima quodammodo ac vita, quemadmodum in vitæ illius historia refertur. Vnde etiam merito eius imagini subscripta &

addita hæc inscriptio, *Ad maiorem Dei gloriam*. Hæc eius insignia sunt, hæc eius epigraphæ, hoc eius symbolum, in hoc denique vniuersa illius vita & omnia gesta velut compendiose continentur, adeo vt maioribus affici laudibus & præconiis in tam paucis verbis non posset. Hæc porro etiam nostra insignia, inscriptio & symbolum esse debent, vt velut legitimi bonique filii Patri nostro per omnia assimillemur.

Non sine ratione autem tantopere id ipse nobis commendat: quia omnis noster profectus & perfectio in operibus quæ agere debemus, sita est: quo enim hæc futura sunt meliora & perfectiora, eo & nos meliores & perfectiores futuri. Tanto vero plus opera nostra habitura sunt bonitatis ac perfectionis, quanto nostra intentio rectior & purior, eorumque finis sublimior erit & perfectior. Hæc quippe est quæ suum operibus dat esse,

K 3 iuxta.